

Sygnatura akt I Co 99/21

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SO Alina Gąsior

Protokolant: Beata Gurdziołek

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2021 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku E. B.

z udziałem Raiffeisen Bank (...) w W. prowadzący w Polsce działalność za pośrednictwem oddziału Raiffeisen Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce

o udzielenie zabezpieczenia

postanawia:

oddalić wniosek .

Sędzia SO Alina Gąsior

Sygn. akt I Co 99/21

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 20 września 2021 r. wnioskodawczyni E. B., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła o udzielenie zabezpieczenia roszczenia o stwierdzenie nieważności umowy pożyczki nr (...) z dnia 2 października 2008 r. zawartej między uczestnikiem (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. a wnioskodawczynią E. B. jako umowa pożyczki osobistej denominowanej do (...) poprzez unormowanie obowiązków stron na czas trwania postępowania w ten sposób, że:

1. wnioskodawczyni nie będzie zobowiązana do zapłaty rat kapitałowych oraz odsetkowych w terminach i kwotach określonych w umowie nr (...) z dnia 02 października 2008 r. zawartej pomiędzy (...) Bank (...) Spółka Akcyjna zs. w W. a E. B. do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o stwierdzenie nieważności przedmiotowej umowy, którą zamierza wytoczyć.
2. uczestnik nie będzie uprawniony do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy nr (...) z dnia 02 października 2008 r. zawartej pomiędzy (...) Bank (...) Spółka Akcyjna zs. w W. a E. B. do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o stwierdzenie nieważności przedmiotowej umowy, którą zamierza wytoczyć.

Ponadto wniosła o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów przedmiotowego postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wnioskodawczyni wskazała, że kwestionowana umowa oraz jej regulamin zawierają niedozwolone klauzule umowne skutkujące nieważnością przedmiotowej umowy w zakresie, w jakim przewidują wypłatę udzielonej kwoty w PLN wg kursu kupna waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia pożyczki Tabela Kursów Walut w (...) Bank (...) S.A. oraz spłatę tejże kwoty wraz z odsetkami w złotych jako równowartość

kwoty podanej w walucie obcej przeliczonej według kursu sprzedaży tej waluty obowiązującym w Banku. Przy czym w ocenie wnioskodawczynie umowa łącząca strony jest w istocie umową kredytu a nie pożyczki. Jako interes prawny wnioskodawczynie wskazała, iż istnieje konieczność uregulowania praw i obowiązków stron w czasie trwania postępowania, by nie narażać na straty finansowe wnioskodawczynie, która nadal uiszcza raty kapitałowe oraz odsetkowe na rzecz uczestnika na podstawie umowy, wobec której zachodzi duże prawdopodobieństwo uznania za nieważną. Jednocześnie zaś brak zabezpieczenia może doprowadzić do obciążenia majątku wnioskodawczynie i bezpodstawnego wzbogacenia uczestnika zwiększając skalę rozliczeń w przypadku stwierdzenia nieważności umowy. Wnioskodawczynie podała przy tym, że na dzień sporządzania wniosku spłaciła tytułem kapitału kwotę 249.888 CHF, która w przeliczeniu na PLN poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych według kursu średniego NBP przekroczyła kwotę udzielonych środków przez bank, tj. 869.296,58 zł. Kwota ta nie obejmuje odsetek i kosztów udzielonego świadczenia. Wnioskodawczynie wskazała również, iż brak zabezpieczenia może uniemożliwić wykonanie zapadłego orzeczenia, bowiem obecnie występują liczne spory sądowe na tle umów powiązanych z walutą szwajcarską. Faktyczna wielkość kosztów, jakie będzie musiał ponieść sektor bankowy w przyszłości, może wpłynąć negatywnie na stabilność finansową banków, w tym uczestnika.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 02 października 2008 r. pomiędzy (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. a E. B. zawarta została umowa denominowana pożyczki osobistej nr (...).

Zgodnie z treścią przedmiotowej umowy Bank udziela Pożyczkobiorcy na jego wniosek z dnia 10.09.2008r. na warunkach określonych w niniejszej Umowie oraz w Regulaminie P. Osobistej w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna i Tabeli Opłat i Prowizji P. Osobistej dla Klientów Raiffeisen (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna stanowiących integralną część Umowy, a Pożyczkobiorca Pożyczkę przyjmuje i zobowiązuje się do jej wykorzystania i spłaty zgodnie z warunkami Umowy P. (preambuła)

Przeznaczenie pożyczki zostało określone w § 1 umowy jako nieoznaczony cel konsumpcyjny. Stosownie do § 2 ust. 1 umowy kwota i waluta pożyczki wynosi 392.998,82 CHF. Wypłata kredytu dokonana będzie w PLN. W przypadku pożyczki udzielonej w walucie obcej (...)/EUR/USD a wypłaconej w PLN uruchomienie nastąpi wg kursu kupna waluty zgodnie z obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia pożyczki Tabela Kursów Walut w (...) Bank (...) S.A.

W myśl § 2 ust. 3 umowy oprocentowanie pożyczki na dzień podpisania umowy, na które składało się marża banku i stawka referencyjna LIBOR (1M) oraz marża umowna w wysokości 1,55 % wynosiło razem 4,21 %.

Według § 11 ust. 1 umowy pożyczka oprocentowana jest według zmiennej stopy procentowej.

Stosownie do § 12 ust. 3 umowy w przypadku pożyczki udzielonej w (...)/EUR/USD a spłacanej w PLN kapitał, odsetki oraz inne zobowiązania z tytułu pożyczki, poza prowizją przygotowawczą, opłatami z tytułu ubezpieczenia spłaty pożyczki i na życie Pożyczkobiorcy, wyrażone w walucie obcej spłacane będą w złotych jako równowartość kwoty podanej w walucie obcej przeliczonej według kursu sprzedaży odpowiedniej waluty obcej, obowiązującego w Banku w dniu spłaty.

W myśl § 20 ust. 6 umowy w sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie mają: Regulamin P. Osobistej dla Klientów Raiffeisen (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna.

/umowa nr (...) k.50-63/

Zgodnie z treścią § 2 pkt 27 regulaminu Tabela Kursów to: tabela kursów walut w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna dla transakcji bezgotówkowych

Zgodnie z § 7 ust. 4 pkt 1 i 2 regulaminu dla P. udzielonej w walucie obcej, a wypłacanej w złotych Bank stosuje następujące kursy walut: dla uruchomienia pożyczki - kurs kupna danej waluty zgodnie z obowiązującą w banku w dniu uruchomienia pożyczki Tabelą Kursów, dla spłaty zobowiązań z tytułu pożyczki (kapitał i odsetki) - kurs

sprzedaży danej waluty zgodnie z obowiązującą w Banku (...) w chwili wpływu środków na rachunek wskazany w umowie, z zastrzeżeniem postanowień § 18 ust. 5 i 6 Regulaminu.

/Regulamin P. Osobistej dla Klientów Raiffeisen (...) w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna k.64-71/

Aneksem nr (...) z dnia 19 lutego 2013 r. strony postanowiły, że E. B. może spłacać pożyczkę w walucie pożyczki lub w walucie polskiej. Wnioskodawczyni zobowiązała się do dokonywania spłaty pożyczki na rachunek prowadzony w walucie pożyczki. W treści Aneksu zawarto nadto postanowienia dotyczące sposobu i terminu ustalania kursów wymiany waluty pożyczki.

/aneks nr (...) k.72-73/

Na dzień 30 lipca 2021 r. wnioskodawczyni spłaciła tytułem kapitału kwotę 249.888 CHF.

/zaświadczenie banku z 30.07.2021 r k.74-84/

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu wniosek o zabezpieczenie powództwa nie zasługuje na uwzględnienie.

Ogólne zasady zabezpieczenia roszczeń określają przepisy art. 730 i nast. kpc. I tak zgodnie z art. 730 § 1 kpc w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez Sąd lub przez Sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia. Stosownie do § 2 powołanego przepisu Sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku. Po uzyskaniu przez uprawnionego tytułu wykonawczego dopuszczalne jest udzielenie zabezpieczenia tylko wtedy, jeżeli ma ono na celu zabezpieczenie roszczenia o świadczenie, którego termin spełnienia jeszcze nie nastąpił. Zgodnie zaś z art. 730¹ § 1 kpc udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Zabezpieczenie powództwa jest uzależnione od spełnienia dwóch przesłanek tj. wiarygodności roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Roszczenie jest wiarygodne, jeżeli istnieje słuszna podstawa do przypuszczenia, że ono istnieje. Uprawdopodobnienie powinno opierać się na przedstawieniu stosownych środków dowodowych, na podstawie których kierując się zasadami doświadczenia życiowego, a także racjonalną oceną przedstawionego stanu faktycznego można dojść do usprawiedliwionego przekonania, że dochodzone roszczenie oraz obawa zniweczenia skutków procesu są wysoce prawdopodobne. Uprawdopodobnienie to nie może opierać się jednak wyłącznie na samych twierdzeniach strony. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 kpc).

Zgodnie z art. 755 § 1 kpc, w zakresie roszczeń niepieniężnych Sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. Przepis ten uprawnia Sąd do stosowania każdego rodzaju zabezpieczenia, jaki uzna za najbardziej odpowiedni. Przy wyborze odpowiedniego sposobu zabezpieczenia Sąd jest jednak związany sposobami wskazanymi przez wnioskodawcę (art. 736 § 1 pkt 1 w zw. z art. 738 kpc).

Mając na uwadze przytoczone powyżej regulacje, jak również okoliczności faktyczne niniejszej sprawy wskazane we wniosku, Sąd przyjął, że wnioskodawczyni na obecnym etapie postępowania co najmniej uprawdopodobniła istnienie roszczenia, z którymi ma zamiar wystąpić przeciwko bankowi.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Należy zaś uznać, że możliwość jednostronnego kształtowania przez przedsiębiorcę kursów, od których zależy świadczenie konsumenta

jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Brak wpływu konsumenta na treść postanowień abuzywnych jest objęta domniemaniem ustawowym (art. 385¹§ 4 kc). Zdaniem Sądu postanowienia obejmujące klauzule indeksacyjne nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, wobec czego mogą być uznane za abuzywne nawet w przypadku uznania, że dotyczą głównych świadczeń stron.

Tym samym, spełniona została pierwsza z kumulatywnych przesłanek zabezpieczenia wskazana w art. 730¹ § 1 kpc.

Wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła natomiast interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia wyraża się koniecznością zapobieżenia szkodzie lub innym negatywnym następstwom, które pomimo ostatecznego wygrania sprawy dotknęłyby wnioskodawczynię. Wnioskodawczyni w swoim wniosku nie przywołała w zasadzie żadnych okoliczności, które by świadczyły, że jest ona narażona na poważne i nieodwracalne konsekwencje w razie dokonywania dalszych spłat, w tym również w kontekście własnej sytuacji majątkowej lub osobistej. Co do zasady zaś każda osoba decydująca się na zaciągnięcie pożyczki lub kredytu winna liczyć z obowiązkiem jego spłaty. Biorący kredyt, zwłaszcza długoterminowy z przeliczeniem zobowiązań okresowych (rat spłacanego kredytu) według umówionej waluty (klauzula walutowa) ponosi ryzyko, polegające albo na płaceniu mniejszych rat w walucie kredytu, albo większych, niż to wynika z obliczenia w tej walucie, gdyż na wysokość każdej raty miesięcznej wpływa wartość kursowa waluty kredytu w stosunku do waluty waloryzacji tego kredytu. Podobne ryzyko ponosi kredytodawca, który wprawdzie ma osiągnąć tylko zwrot kwoty udzielonego kredytu z odsetkami, ale w razie zawarcia klauzuli walutowej może poszczególne raty mieć większe po przeliczeniu, albo mniejsze, zależne od różnic kursowych (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., II CSK 429/11, L.).

Wnioskodawczyni nie powołała też żadnych okoliczności, które mogłyby wskazywać na obawy o wypłacalność uczestnika i możliwość odzyskania wpłaconych nienależnie na jego rzecz sum pieniężnych. Sąd nie podzielił zwłaszcza stanowiska co do istnienia interesu w zabezpieczeniu w związku z ryzykiem i kosztami, na które został narażony uczestnik i cały sektor bankowy w związku z licznymi toczącymi się obecnie postępowaniami sądowymi związanymi z tzw. sprawami frankowymi. Podkreślić bowiem należy, że twierdzenia wnioskodawczyni w tym zakresie mają jedynie charakter ogólny i hipotetyczny, brak jest natomiast przesłanek do stwierdzenia, jakoby odnosiły się one bezpośrednio do sytuacji ekonomicznej uczestnika, w tym brak jest obiektywnych przesłanek świadczących o ryzyku niewypłacalności tego banku zarówno obecnie jak i w przyszłości. Z samej liczby postępowań sądowych w tzw. „sprawach frankowych” nie można natomiast wysnuć wniosku, że uczestnik (czy też inne banki) przegra każde z nich, a skutkiem tego będzie zagrożenie dla bytu i wypłacalności uczestnika. Ponadto w chwili obecnej sektor bankowy w Polsce nadal pozostaje stabilny, a ryzyko przyszłej niewypłacalności banku ma w istocie hipotetyczny charakter. Gdyby jednak wypłacalność uczestnika stała się w jakikolwiek sposób zagrożona, nadal nie istnieje obawa, że nie będzie on w stanie zwrócić uiszczonych przez powodów rat. Istnieje bowiem instytucja Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, której celem jest zapewnienie klientom banków zwrotu środków w kwocie do 100.000 euro. Jeśli natomiast kwota depozytów przekracza sumę gwarantowaną, istnieje możliwość ubiegania się o ich zwrot w ramach postępowania upadłościowego. Tym samym twierdzenia wnioskodawczyni podniesione w treści wniosku stanowią jedynie subiektywne obawy, które nie świadczą o tym, by w razie egzekucji ewentualnie zasądzonego na jej rzecz świadczenia, egzekucja taka byłaby utrudniona lub niemożliwa.

W ocenie Sądu wskazany przez wnioskodawczynię sposób zabezpieczenia nie jest również adekwatny do zakresu żądania ustalenia/stwierdzenia nieważności umowy, z którym ma zamiar wystąpić. Podkreślić bowiem należy, iż strony cały czas wiąże umowa, z której uczestnik w całości się wywiązał, przekazując środki z pożyczki do dyspozycji wnioskodawczyni, wypełniając tym samym swoje zobowiązanie kontraktowe. Tymczasem wnioskodawczyni dąży do usankcjonowania niewykonywania przez siebie zobowiązania kontraktowego, licząc na korzystny dla siebie wynik przyszłego postępowania sądowego. Uwzględnienie wniosku w tym zakresie doprowadziłoby do sytuacji, w której uczestnik byłby obciążony ponad potrzebę, bowiem wnioskodawczyni korzystałaby z kapitału banku bez jakiegokolwiek wynagrodzenia dla niego z tego tytułu. W tych okolicznościach niewątpliwie żądany sposób zabezpieczenia pozostaje w sprzeczności z art. 730¹ § 3 kpc, w myśl którego przy wyborze sposobu zabezpieczenia

sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należyłą ochronę, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Powyższe nie przesądza o zasadności takiego wynagrodzenia po stronie banku w przypadku ewentualnego ustalenia nieważności umowy, bowiem wówczas umowa nie będzie już wiązać wnioskodawczyni i uczestnika.

Sąd dostrzega również, iż zgodnie z art. 731 kpc zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, chyba że ustawa stanowi inaczej. Tym samym żądanie ustalenia nieważności umowy nie może być zabezpieczone w sposób niweczący sporny stosunek prawny, taki bowiem skutek możliwy jest do uzyskania jedynie w orzeczeniu kończącym proces o ustalenie. Jednocześnie w sprawie nie zachodzi wypadek z art. 755 § 2¹ kpc.

Zwrócić też należy uwagę, że wstrzymanie na czas przyszłego procesu obowiązku spłaty bieżących rat pożyczki nie jest metodą neutralizacji niekorzystnych skutków wiążących się z ewentualną nieważnością umowy, gdy pożyczkobiorca uzyskał i wykorzystał kwotę udzielonej pożyczki, a obecnie ją zwraca.

Brak zabezpieczenia we wnioskowany przez wnioskodawczynię sposób nie uniemożliwi ani nie utrudni celu postępowania, gdyż ewentualny wyrok uwzględniający żądanie w zakresie nieważności umowy pożyczki spełni swoją rolę niezależnie od tego, czy wnioskodawczyni będzie w toku procesu nadal spłacać raty pożyczki. Spłaty te nie wywołują bowiem żadnych skutków w sferze legalności umowy. To samo dotyczy potencjalnej możliwości wypowiedzenia umowy pożyczki czy też kredytu oraz wpisania danych wnioskodawczyni jako dłużników do Biura (...) S.A. oraz do biur informacji gospodarczej. Zdarzenia te nie będą mieć żadnych skutków dla kwestii zgodności z prawem umowy lub niektórych jej postanowień, która przesądzona zostanie w orzeczeniu sądowym, niezależnie od takich zdarzeń (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie m.in. w postanowieniu z dnia 15 stycznia 2021 r. w sprawie XXV C 120/21, z dnia 15 stycznia 2021 r. w sprawie XXV C 120/21).

Zważywszy na wszystkie wyżej wskazane okoliczności, zgodnie z przepisem art. 730 kpc w zw. z art. 730¹ kpc a contrario, Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia.

SSO Alina Gąsior

ZARZĄDZENIE

Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni.

SSO Alina Gąsior